

Temat: Modlitwa poetycko przetworzona - Zbigniew Herbert, *Modlitwa Pana Cogito - podróżnika*.

1. Przypomnij sobie jeszcze raz, kim jest Pan Cogito. [*Pan Cogito, czyli Pan Myślę (łac. cogito – myśleć), to alter ego poety (łac. drugie ja) – bliski przyjaciel, powiernik, zaufany zastępca*].

2. Wybierz te znaczenia słowa myśleć, które najlepiej określają postać bohatera lirycznego wierszy Herberta. Poznaj słowa bliskoznaczne do wyrazu myśleć.

Zapisz w zeszycie:

Pan Cogito – *układa, porządkuje poznane fakty, doświadczane zdarzenia, doznane przeżycia w celu poznania, zrozumienia rzeczywistości i kierowania swym postępowaniem.*

Myśleć – *rozumować, sądzić, przypuszczać, mniemać, rozważać, rozmyślać, zastanawiać się, namyślać się.*

3. Przeczytaj wiersz *Modlitwa Pana Cogito – podróżnika* oraz wykonaj ustnie polecenia 1-7 (podręcznik Świat w słowach i obrazach, str. 264 - 267). Zastanów się, nad czym rozmyśla bohater. Pamiętaj, że podróż można potraktować metaforycznie – jako wędrówkę przez życie (m.in. postać Odysa). Co Pan Cogito poznał podczas swojej wędrówki?

4. Korzystając z przypisów umieszczonych pod wierszem, uzupełnij informacje dotyczącą miejsc, ludzi i dzieł sztuki ważnych w biografii Pana Cogito. Zapisz w zeszycie:

Miejsca (natura): *Wyspa Korkyra (przy zachodnim wybrzeżu Grecji), lasy, morza, skały, grotty, gwiazdy, wschody księżyca, Arizona – Wielki Kanion, Morze Jońskie, Itaka, Wyspa Mull na Hebrydach.*

Ludzie: *dobrzy i rozumni ludzie z brzydkiego Manchesteru, staruszek z Itaki, który poczęstował Pana Cogito owocami ze swojego ogrodu, Miss Helen z wysepki Mull, która z grecką gościnnością przyjęła Pana Cogito, nieznani ludzie, którzy nie odmówili pomocy, gdy Pan Cogito pytał o drogę, życzliwy student z Berlina, który wybawił Pana Cogito z opresji, a potem pokazywał Wielki Kanion, wspomnienie o lordzie Byronie i jego udziale w walkach o niepodległość Grecji, renesansowi malarze: Duccio, van Eyck, szarzy, niemądry prześladowcy, o których nie chce pamiętać.*

Wytwory ludzkich rąk: *Kościół z dzwonnica w Tarkwinii, plac ze studnią, Katedra gotycka w Beauvais z astrologicznym zegarem, dzieła renesansowych malarzy: Duccia, van Eycka, Belliniego, Akropol (w Grecji), Obraz Madonny ze Spoleto, Kościół św. Spiridiona w Paxos*

5. Zwróć uwagę na kompozycję wiersza i jego tytuł. Dlaczego jest modlitwą?

Możemy wyróżnić modlitwę: chwalebłą (wychwalająca Boga); dziękczynną (dziękująca Bogu za doznane dobrodziejstwa); przebłagalną (akt skruchy, przepraszanie Boga za nieprawości); błagalną (prosząca o nowe łaski, dobrodziejstwa i dary od Boga).

Wiersz Herberta jako modlitwę poetycką. Utwór ma charakter psalmu dziękczynno-błagalnego. Podmiot liryczny wyraża wdzięczność wobec Boga pełnego „niewyczerpanej

dobroci”, który dał osobie mówiącej możliwość poznania świata poprzez odkrywanie jego piękna i różnorodności.

"Ja" liryczne", Pan Cogito	Apostrofa, Panie	"Ty" liryczne adresat
I. Podziękowanie	Dziękuję Ci	Dziękuję za stworzenie pięknego i różnorodnego świata, za możliwość przebywania w miejscach, które nie były „padołem łez i potu”, lecz ukazywały piękno i potęgę Boga, natury i ludzi przez niego stworzonych.
II. Akt skruchy	Wybacz	Prosi o wybaczenie egoizmu, lenistwa, roztargnienia, braku odwagi.
III. Podziękowanie	Dziękuję Ci	Dziękuję za możliwość obcowania z niezwykłymi dziełami sztuki stworzonymi na chwałę Boga
IV. Prośba odnosząca się do innych	Proszę Cię	Prosi o wynagrodzenie tych, którym winien jest wdzięczność, prosi, aby Bóg miał w opiece ludzi prostych, dobrych, uczynnych, gościnnych.
V. Prośba odnosząca się do osoby mówiącej	Pozwól	Prosi o dar wybaczenia, aby mógł zapomnieć o ludziach złych, prześladowcach; prosi o dar rozumienia innych; prosi o dar pokory.
VI. Podziękowanie	Dziękuję Ci	Dziękuję za świat piękny i różny, którym Bóg „uwodzi” (wiedzie ku sobie).

6. Na podstawie poznanych wierszy Zbigniewa Herberta: *Modlitwa Pana Cogito*, *O dwóch nogach Pana Cogito*, *Dusza Pana Cogito* ułóż notkę biograficzną o Panu Cogito - praca pisemna.